

Miljörapport våren 2016-våren 2017

VD/331/11.00.05.00/2014
HP/KR/LMM/TKR/JB/KW

Den miljörapport som årligen publiceras av Vanda stads miljöcentral är klar. I miljörapporten har man samlat alla projekt i Vanda under 2016 och från våren 2017 som stödjer god praxis och hållbar utveckling. Dessutom inkluderar rapporten indikatorerna för hållbar utveckling 2015 och delvis också för år 2016 samt miljöbokslutet och uppföljningsrapporten 2016 över stadens miljöprogram 2013-2016.

Miljörapporten är den sista under den här programperioden och i den granskas också hur målen för hela programperioden har nåtts. Efter den miljöprogramperiod som nu avslutats kommer utvecklingen av stadens miljöarbete att inriktas på resurskloshet. Arbete pågår med att göra upp en vägkarta för resurskloshet, där insamlingen av åtgärder och mål till vägkartan inletts i olika verkstäder. Resurskloshet är ett mer heltäckande begrepp än resurseffektivitet. Det betyder förmåga att använda naturresurser med eftertanke och på ett sätt som främjar välmåendet och en hållbar utveckling, inklusive den cirkulära ekonomin. Vägkartan tas i bruk från början av år 2018.

Ett viktigt mål för miljöledningen i Vanda är att bevara den ekologiska hållbarheten i staden. Vanda stad är med i flera projekt för energibesparande eller projekt som i övrigt syftar till hållbar utveckling i samarbete med andra städer och forskningsinstitutioner inom olika sektorer. Principerna för hållbar utveckling genomsyrar hela stadens verksamhet, såväl vid enskilda workshoppar, som olika utbildnings- och informationsevenemang.

Vandas totala utsläpp av växthusgaser samt utsläpp per invånare har minskat under hela programperioden. Enligt förhandsuppgifter minskade Vandas växthusgasutsläpp per invånare under 2016 med sammanlagt åtta procent i jämförelse med år 2015. Minskningen av växthusgasutsläppen och det att nå kolneutralitet har skrivits in i stadens miljöpolitik 2012-2020. Dessa mål fastställs också på nytt i samband med att vägkartan för resurskloshet utarbetas.

Att utveckla miljömedvetenheten och miljöledningen

Enligt målen i miljöprogrammet kan man genom att stärka miljömedvetenheten leda de anställda, invånarna och alla övriga intressegrupper till miljöansvarigt beteende. Målsättningen för utvecklandet av miljöledningen är att öka kompetensen när det gäller miljöledning och att inkorporera miljöledningen till att utgöra en del av ledningssystemet.

Miljöinformationen effektiviserades under hela miljöprogramperioden. Det blev också vanligare att man ordnade utställningar och Vandainfos lokaler utnyttjades i detta sammanhang på ett nytt sätt. Användningen av sociala media som informationskanal intensifierades och utvidgades. Temaåren i anslutning till miljön gjorde stadsborna mera medvetna om sin miljö. Temat för år 2016 var bäckar och åar och år 2017 valdes närskogarna till tema. Utbildningen i miljöledning framskred något i slutet av programperioden.

Det förenklade miljösystemet, Ekokompassen, togs i bruk inom flera företag. År 2015 beviljades Ekokompassen till stadens verksamhetslokaler på Konvaljvägen 14 och ett år senare fick Vantaan työterveyslaitos Oy certifikatet.

Att förbättra material- och energieffektiviteten

Genom att förbättra material- och energieffektiviteten sparar man på naturresurserna och motverkar klimatförändringen. Genom att effektivisera användningen av lokaler och utveckla användningen av miljökriterier i projekt samt livscykelutvärderingen vid investeringar kan energiförbrukningen och den skadliga inverkan på klimatet minskas. Energirådgivningen för kommuninvånare och andra intressegrupper effektiviseras och anställda får råd om hur man vidtar energisparande åtgärder.

Under perioden för miljöprogrammet har energirådgivningen och informationen om miljöfrågor för kommuninvånare och intressegrupper intensifierats. HRM:s projekt om energirådgivning för konsumenterna som går under namnet Asia flyttades till Klimainfo i början av 2017, då projektet

slutförts. Klimatinfo berörde flera Vandabor med sina kampanjer varje år. År 2016 deltog Klimatinfo i sju olika evenemang i Vanda.

Arbetet med att installera Led-lampor har fortsatt varje år. I slutet av år 2016 var antalet Led-lampor sammanlagt 9 968 st. och deras andel utgjorde cirka 24 % av alla utomhuslampor. År 2016 var energiförbrukningen 17 504 321 kWh och energikostnaderna uppgick till 1 416 042 euro. Sambruk av fordon fungerar via depån. Dessutom har man försökt med sambruk av bilar i Leja och en elbil är på kommande till Leja för sambruk.

Målsättningen att ta i bruk en förenklad bedömning av klimat- och miljöpåverkan framskred inte som önskat under programperioden. Frågan utvecklas som ett samarbete mellan de sex största städerna och för närvarande följer man med pilotprojekt i Helsingfors och Åbo (infra och husbyggnad). Helsingfors modell godkändes i Helsingfors nämnd för allmänna arbeten i början av 2016. Anvisningar för hållbart byggande används i alla planeringsprojekt i stadens byggnader. Anvisningarna utgår från det i staden utarbetade konceptet för 0-energi.

För närvarande används olika miljökriterier redan i närmare 60 procent av de projekt som upphandlingscentralen konkurrensutsätter, t.ex. överensstämmelse med miljömärken och utsläppsmängder för fordon samt energiklasser för olika anläggningar och apparater. Upphandlingsanvisningarna håller på att uppdateras och arbete pågår också med en vägkarta för ansvarsfulla upphandlingar.

Det har blivit vanligare med att man håller elektroniska sammanträden och använder Skype. Under perioden infördes miljöaspekter i introduktionsguiden för nyanställda och i slutet av perioden framskred också utbildningen i miljöfrågor för chefer. Ekostödverksamheten har etablerats i staden.

Utskrift via molntjänster, inklusive utskriftsapparater, togs i bruk inom Vanda stads alla verksamhetsområden, A-Tulkkaus Oy, Affärsverket Företagshälsan i Vanda, Affärsverket för mun- och tandhälsa och Mellersta Nylands räddningsverk.

Anpassningen till klimatförändringen

Genom åtgärder för att anpassa sig till klimatförändringen bereder man sig på extrema väderförhållanden. Genom att effektivisera hanteringen av översvämnings- och dagvatten förbereder man sig inför ökade regnmängder och på att översvämningarna ökar när det blir allt vanligare med störtregn. Genom bevarande och utveckling försöker man se till att ekosystemen fungerar.

Fastställandet av översvämningsriskerna fortsätter också i samband med arbetet med istandsättningsprogrammet för bäckar. Fastställandet av översvämningsriskerna i fastighetssystemet inleds 2017. I samband med bygglov har anvisningar getts om avledningen av dagvatten och en tillståndsansökan måste kompletteras med utredning om vattnens avledning. Grönområdena har utvecklats så att de klarar av växlingar i väderleken och riktlinjerna för växtlighetens utnyttjande godkändes i början av 2016.

De frågor som gäller anpassning har inkluderats i beredskapsplanerna i samband med uppdateringarna. Ändringarna har lagts till i beredskapsplanerna år 2015 för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö och verksamhetsområdet för social- och hälsovård. Anpassningen har också tagits med i stadens kriskommunikationsanvisningar som nyligen godkänts och i den beredskapsplan för samhällsteknik som håller på att göras upp. Dessutom är anpassningen en del av HRM:s beredskapsplan 2016 enligt lagen om vattentjänster.

En ekoeffektiv stadsstruktur

Planeringen av markanvändningen och då särskilt planeringen av områdenas användning hör till de viktigaste arbetsredskapen i arbetet med att stävja klimatförändringen och anpassningen till klimatförändringen. Samhällsstrukturen och lösningarna för trafiken inverkar långt in i framtiden på den mängd utsläpp som orsakas av människans aktiviteter. Genom åtgärder som tar sikte på att utveckla en ekoeffektiv stadsstruktur skapas en enhetlig och tät samhällsstrukturer. Förbättringen av förutsättningarna för kollektivtrafiken, liksom för gång- och cykeltrafiken, minskar behovet av privatbilism. Kompletterings- och nybyggandet i stationsomgivningarna enligt målen i programmet

har mest bidragit till att öka byggnadseffektiviteten under några års tid. Bostadsbyggandet har varit livligast i Dickursby.

Bedömningen av klimatverkningar inom planläggningen har i fjol gjorts med ekouträknaren Keko och tidigare har även andra kalkylator provats. År 2016 bedömdes utsläppen av växthusgaser i elva olika planer. Resultaten av Keko-uträkningarna har rapporterats i planredogörelserna, men bedömningen har inte inverkat på planen.

Vandas trafikpolitiska program (Valo) godkändes i början av år 2016. I slutet av år 2016 fanns cykelställ för 2 303 cyklar, och största delen, dvs. 2 141 av cykelställena var sådana att man kunde låsa fast cykeln i dess stomme. Gatuplanerna för kvalitetsrutten Dickursby-Korso har utarbetats. Ordningsföljden när det gäller att förverkliga kvalitetsruttnätet och förbindelserna till Helsingfors har preciserats. Vidare har dimensioneringsprinciperna för kvalitetsrutterna för cykeltrafik utarbetats, de bygger på trafikeringsområdena i Valo. För att främja körning med elbilar har 14 offentliga och semioffentliga laddningsstationer byggts i samarbete med Vanda Energi.

Hållbart byggande och hållbar användning av byggnader

Ökningen av energieffektiviteten och garanterandet av kvaliteten betonas hela tiden i planeringen av byggnader och vid ny- och ombyggande. På miljöbelastningen vid byggandet och användningen av byggnader inverkar, vid sidan av energieffektiviteten, också byggnadens läge, storlek, material och om materialet går att underhålla och återvinna. Målen för hållbart byggande och den hållbara användningen av byggnader främjas i Vanda enligt följande: energieffektivt ny- och ombyggande styrs och stöds, energieffektiviteten i staden egna byggnader förbättras och möjligheterna till att använda förnybar energi utreds.

I hållbart byggande och användningen av byggnader framhävs ökandet av energieffektiviteten och förbättrandet av kvaliteten. Ett betydande projekt för att främja byggandet i trä, Skandinaviens största flervåningshus i trä, färdigställdes på bostadsmässområdet i Kivistö.

En gemensam vy planeras för användningen av systemet för fastighetsförvaltning (Kiha) i stadens fastigheter, där man även strävar efter att få med energiuppgifter. På så vis underlättas uppföljningen. Avain (stadens interna intra) kommer också att förse med en allmän vy över energiuppgifterna. Den energisparande verksamheten har gjorts synlig bland annat genom att till 200 fastigheter leverera ett energiintyg för att läggas fram på en synlig plats. Sammanlagt 50 intyg ytterligare delas ut inom kort. I nya byggnader och i de byggnader som ombyggs framställs förnybar energi på plats (solel och -värme).

Hur ekosystemtjänsterna fungerar och en minskning av antalet miljöstörningar

Tryggheten av tillräckligt med rekreationsområden och av ekosystemtjänsternas funktionsduglighet är viktiga faktorer när trivsamma bostadsområden skapas. Biodiversiteten, så rent yt- och grundvatten som möjligt, en god luftkvalitet och bekämpningen av bullerolägenheter ökar boendetrivselen och främjar hälsan.

Biodiversiteten har kommit att beaktas ännu bättre i samband med planeringen och byggandet. Ett system för att följa upp mångfalden har utvecklats och förverkligats. Omfattande naturutredningar har utarbetats, till exempel utredningar om tickor och flygekorrar. Grönanläggningsutredningen blir färdig våren 2017.

Kontrollerna av grundvattnet fortsätter regelbundet. Den nästan 20 år gamla skyddsplanen för grundvattenområdet i Fazers som är viktigt för vattenanskaffningen vid Fazers och Valios produktionsanläggningar har under 2015 uppdaterats för att motsvara nuläget. Dessutom gjordes en ny plan för kontroll av grundvattnet för Fazerilas grundvattenområde.

Åtgärderna för att bekämpa vägtrafikbullret framskred i varierande utsträckning. Tysta beläggningar (SMA 11) anlades år 2016 sammanlagt till en omfattning av 3 590 m². I Backas byggdes 200 meter bullerskydd år 2015. Samtliga sänkningar i fartbegränsningarna enligt planen har genomförts.

Miljödirektörens förslag:

Miljönämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att anteckna miljörapporten 2013 för kännedom.

Beslut:

Beslut fattades enligt miljödirektörens förslag.

Stadsstyrelsen 24.4.2017 § 19**Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:**

Stadsstyrelsen beslutar att föreslå för stadsfullmäktige att miljörapport 2016-våren 2017 antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 8.5.2017 § 8**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna miljörapport 2016-våren 2017 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

-

Rapporten 2016-2017

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information: Leena Maidell-Münster, miljöchef, tfn 0400 427 705
Tina Kristiansson, miljöplanerare, tfn 050 314 5684
fornamn.efternamn[at]vantaa.fi